

Цетиње, 4. јуна

Тужно Косово, знамење српске погибије; мјесто несреће и пропасти државне величине цијелога једнога народа; гробница, у којој је међу масом љешева српских витезова, са њиховим Господаром на челу, за толике вијекове била сахрањена српска и балканска слобода — то језиво Косово, које у души целокупнога нашега народа од Дунава до Мора у исти мах буди осјећања жалости и освете, добило је од јуче ријетка госта, којем се није надало, нити га је жељело.

Султан Мехмед V., падишах правовјерних, дошао је са великом пратњом од првих достојанственика царства на Косово, да својим присуством оживи успомене, које су за исто везане. Не може се рећи, да су те успомене сјајне ни за државу онога, који их својим присуством на Косову изазива, ма да се тек са српских косовских гробова оркан турске моћи могао винути до „тврдих капија Виндобоне града.“ Нијесу сјајне зато, што је Косово, у своју гробницу српске државне моћи, захваљујући јунаштву и родољубљу српскога Обилића, примило и љеш самога цара и војсковође далеко надмоћнијега непријатеља. Ако је то тужно Косово мјесто српске погибије, оно је још више мјесто српске славе, јер ту је Србин показао непријатељима своје слободе, да воли бити гроб него ли роб.

Они исти достојанственици и управљачи сусједнога отоманскога царства, који су сада довели својега Калифу на Косово, кад буду прелиставали у сјећању прашљиве стране историје своје и српске, поуздано ће бити свјесни чињенице о несаломљивој српској вољи и љубави према слободи. Видјеће, да се на томе мјесту налазе неизлечиве ране нашега народа, које, без велике нужде, није требало позлеђивати. Обзири такта и чињенице садашњости, која и слијепцима код очију показује, да ход историје не иде више од истока ка западу, већ од запада ка истоку, требали су да их умудре и умјере, те да, провокацијом незадовољства и вријеђањем најнежнијих народних осјећања, за љубав параде и пркоса, не иду на руку општој балканској несрећи. Сопствена немоћ, унутрашња слабост, домаћи раздор и неспособност код управљача не могу се прикрити парадним смотрама и хитим вријеђањем сусједа, са којима би, ради заједничкога добра, ваљало живјети у миру. Парадни звекет сабље по Косову, уз усклике необавјештене масе, неће никога заплашити, нити ће кога увјерити о чијој обновљеној моћи. То ће прије бити схваћено као срдита немоћ, коју прати, да се најблаже изразимо, један неделикатни манир

према цијеломе Српству и према свијема балканским хришћанским државама. То значи: бацити рукавицу под образ свијема онијема на родима и државама на Балкану, којима је Балкан отаџбина исто тако као и онима, који чине ту безразложну увреду. Ако Млада Турска таквим цинизмом мисли да обнови своју моћ, онда слободно нека буде увјерена, да ће на тај начин изгубити и оно мало, што јој је остало. Српски народ никога не изазива, али он ће весело и јуначки примити рукавицу, коју му Младотурци добацују са Косова. Оно исто Косово, које је гробница старе српске државне снаге и самосталности, могло би веома лако постати и гробница т. зв. Младе Турске. Српски народ не жели ту борбу, јер јој сад није вријеме, пошто би други из исте могли извући највећу корист на његову и турску штету, али српски народ одиста неће узмаћи са мегдана, који му Младотурци намећу са самога Косова.

Цетиње, 4. јуна.

У вези са Султановим боравком на Косову уз таламбасе су пуштене из Цариграда вјести, да ће побуњени Арбанаси бити помиловани, да ће им се учинити разноврсне повластице, и да је устанак престао. Колико Арбанаси вјерују у та обећања, најбољи је доказ, што су устанак свом жестином продужили на више страна.

Устанак не само да није престао, него нема ни изгледа да ће престати. Дошла је огромна турска војска, потисла је устанике са неких мјеста, са неких није, а у главном побуњеници су се повукли у планине, откуда продужавају огорчену борбу. Турска обећања о помиловању проста су обмана, не би ли сви устаници положили оружје, па онда да их још више пригњаве и да не даду ни једну повластицу.

Ове, који су код нас, Тургут паша позива да се врате, и све ће им, како вели, бити опроштено.

Гдје да се врате? Зар на згаришта својих домова? Зар на пустош? Са чим да се врате? Зар са оних 10.000 лира, што им свијема, и овима овамо, и онима тамо, поклања Султан, да би са тијем новцем подигли своје долове? Са 10.000 лира да се подигне преко 2000 спаљених кућа, школа, црква и уништена покретна имовина! И на чије јемство да се врате? Зар на ријеч, која се може одрећи; на ријеч, за коју небројена искуства говоре да не вриједи ни једнога испаленога фишека? Нека даде која велика европска држава ријеч, да им неће бити ништа и да ће им се дати обећане повластице у цетињскоме протоколу од новембра пр. године, и да ће им бити учињена накнада у имовини, па ће се ови Арбанаси, који су код нас, вратити, а они, који се у Малесији све више буне, положиће оружје. Они би пошли и на ријеч нашега Господара, али ко ће нашем Господару дати јемство, да им, пошто пођу, неће бити ништа? Зар

Турска да даде то јемство? Па она је слично јемство дала и јесенас, и незадовољници су се вратили, али не у миран живот — већ у чељусту својих гонитеља. Једном се може преварити и више биће, а два пут се варају само дјеца.

Све су то, дакле, само празна обећања, која ништа не вриједе. Учињена су само у цијељи љепше декорације путовања на Косово. Послије тога биће по староме. Устанак ће и даље пламтити, турска војска чиниће насиља, из Цариграда ће једнако клеветати Црну Гору, а наша земља, без икакве своје кривице, носиће терете тога тешкога стања, којем се крај не може сагледати.

Цетиње, 4. јуна

— Избори за царевилско вијеће у Аустро-Угарској у велико се врше.

— У Токвију је откривена нова заједница противу династије, те је ухапшено педесет особа, код којих је нађено много бомба и експлозивног материјала.

— На свесловенском конгресу новинара, који ће бити ове године у Петровдану у Београду, узће учешћа и Пољаци први пут.

— Америчко ратно бродовље, које је због побуне послано у Мексико, сада је повучено.

— Пошто се здравље румунског краља Карола окрећуло на боље, то ће он поћи на љетовање у Синају.

— Њемачки студенти на бечкој техници демонстрирали су противу словенских студената, тражећи од ректора, да уведе нитетс класу и одстрани студенте из других земаља, а особито Русе и студенте са Балкана.

Поглед по свијету

Изборна борба у цијелој Аустрији пламти у највећем жеку. Довољно је само да погледамо на силну изборну агитацију у Боки, па да схватимо каквом се жестином агитише за изборе. Па и поред свега тога нема икаквог изгледа да ће овај ситуација бити промијењена. Физиономија парламента остаће иста, а према томе и поједине странке биће заступљене у њему онако као и сада, са незнатним измјеном. Влада ће имати и на даље своју већину. Сад што ће мјесто великог броја хришћанских социјалиста бити конзервативни елементи нове државоуправне странке, суштина је једна иста. Влада ће имати своју сигурну већину, па звада се она хришћански социјалисти или чланови државоуправне странке, споредно је. Тим цијепањем хришћанских социјалиста можда ће се користити њемачки либерали, али те принове биће незнатне. И пољско коло биће у парламенту у неколико измјеном, јер му неће стојати на челу д-р Гломбински, садањи министар, али ма ко га замијенио, тешко да ће се одлучити на опозицију, па и ако се и то деси, та ће опозиција Пољака бити брзо слоњена, јер ће се повести и за најмање концесије што јој се пружи. Издавајући Пољаке, опозицију ће сачињавати социјал демократе, Чеси и донекле Југословени, пошто се и њихово држање изједначава са Пољацима. На тај начин влада ће имати већину, ослањајући се на оне на које се и до сада ослањала. Истина је и до сада кубурила. Мораће припремљивати одлагању сједница, примирења § 14 и свима другим средствима и излазима, којима се до сада служила да би могла да животи, али не и да влада и ради. Према томе у изгледу је, да ће се поново приступити споразуму Чеха и Њемаца и ако он буде постигнут доћи ће до реконструкције кабинета, како би у њему и Чеси били заступљени. Резиме свега тога је овај: Изборни резултат исти, физиономија будућег парламента иста и ситуација иста. Парламент при отварању 28. ов. м. биће у оном истом стању, као што је био приликом

распуштања, што значи да избори неће ни у ком погледу измијенити досадашњу ситуацију и да ће влада морати приступити санирању политичке ситуације тиме што ће потражити компромиса са опозиционим странкама, а на првом мјесту међу Чесима.

Турска према Црној Гори

Првак српског народа у Војводини уважена старина г. Михаило Полит Десанчић написао је на уводном мјесту свога листа „Браника“ чланак, у коме говори о најновијим догађајима у турској империји и о крвавом арбанаском националном покрету. Додиривши Црну Гору, он у томе чланку овако излаже:

Но шта ће се све развити из крвавога боја Арбанаса? Шта од турскога разметања на Косову?

Наглавије је ипак питање: какав ће положај заузети Црна Гора према арбанаском устанку? Шта ће бити са Црном Гором?

Турска је према Арбанасима а особито према Црној Гори ставила преко седамдесет и пет хиљада своје најбоље војске. Изгледа као да Турска неће само да уништи Арбанасе, него и да прегази Црну Гору. Врло смјела мисао. Али ипак не ваља ово као неку лакрдију узети.

Данас није турска војска оно, што је некад била, па и војевање по брдима и кланцима, према данашњим војним спремама, није више оно што је некад било. Турска војска имала је и има своје војничке инструкторе из редова оне њемачке војске, која је потукла француску војску. Данас брдски топови и страшне машинске пушке чине чуда по брдима и кланцима. Човек се само дивити мора, како она шака Арбанаса може да се бори са моћном турском војском, снабђеном свим новијим страшним оружјем.

Али наравно ни црногорска војска није више оно што је некад била. И црногорска војска има све новије оружје, па и брдске топове и машинске пушке. Па је црногорска војска изврсно дисциплирана. Било је то дивота погледати при лањским јубиларним светковинама на Цетињу редовиту црногорску војску у њеној новој руској униформи са свима војеним справама, па како онако поноси то зна корачати као да ће читав свијет освојити. Али та редовна црногорска војска и ако је изврсна, ипак је малена према огромној турској војски. Али од кад је Турска почела се разматати да ће „прегазити“ Црну Гору, обузело је читав црногорски народ неписано одушевљење. Данас је читав Црна Гора један једини логор. Све је то оружано од петнаестогодишњег дјеча до седамдесетогодишњег старца. То читаво становништво Црне Горе има изврсно новије оружје, с којим се сваки дан непрестано вјежба. Црна Гора може да каже оној турској војсци, што је дошла на границу да „прегази“ Црну Гору, ево нас да се огледамо. Није првина, да је Црна Гора још много већу турску силу одбила, него што је данас Турска нагомилава на црногорској граници. Турски ефендије тамо у Цариграду не треба никад да забораве из повјеснице оно, што је Његош рекао за Црну Гору: Тврђ је орач војка чудновата, не сломи га а поломи зубе.

Да! Данашња борба Црне Горе са Турском била би страшнија него икада. То не би било „девет крвавих дана“ да Црногорци потјерају и протјерају турску војску кроз читаву Црну Гору, већ би тада Црногорци појурили Турке далеко на њиховом земљишту, па са Арбанасима појурили их да се више задржати не би могли. То би онда закућног час ослобођена и Срба и Арбанаса. Створила би се Скендерија, али би уједно купнула освету за Косово. Парада султана Мехмеда на Косову добила би сасвим други облик! Српске земље на Балкану морале би постати опет српске земље и мала црногорска краљевина морала би постати већа српска краљевина.

Нема сумње, да Русија данас стоји на опрезу за Балканско Подунавље и са Русијом и њене савезнице. Европа данас увиђа да је младо-турској владавини одзвонило.

Долазе Духови, и влада ће хришћански дух озарити просвјешћену Европу, да једном Балкан задобије своју хришћанску слободу.

Арбанаси и комитет у Подгорици

— Нико се издаје помоћ арбанаским породицама —

Подгорица, 28. маја.

Веома интересантн приказ указао се пред нама када смо пошлн да разгледамо како се издаје помоћ арбанаским породицама.

Пред магацинима, у којима је смештено жито, које се издаје пострадалим породицама арбанаским, што су потражили заштите у нашој земљи, налази се велик број њих. Ту је било жена, старана, дјете и врло је као у каквој кошници. И старе и младе женске у њиховим оригиналном народном одијелу са малом плитком црном капацом ишараном шљокицама, а често и пренезачом преко ње, која је надала преко густе, напријед подејчене, а са стране и подбријане косе, са тијесним јелеком, који се обвјао око њихових прснју и гдубо се у широким кожним или металом ошвићеним опасачом често и преко 10 с. м. широким, у когулама (бузлет) узаног и нарочитог кроја са опанкама на опути или од коже на ногама, из које су проиривале око широким листовима и развијеним цвеваница шарене тешке нучене чарале, гискали су се оне кроз густе редове. Стари људи у разноликом одијелу са завијеном шалом разбарушеном главом, опуштеним гаџама, суха, препанула лица сједили су прекрштених ногу распоређани по земљи, а кроз њихове густе редове гискали су се они, који су, по прозивци, прилазили да пријају храну.

Било је ту дјеце и мале и одрасле. Видјело се, у страни, чак и једно дјете у колијевци, кога је мати собом допрјела, немајући га код кога оставити. Око њега су се, са паном дјецом играли, два мала дјетета, а мати му је с времена на вријеме прилазила, да га надгледа и објаше.

У цијелој тој гомили владала је јака граја, измјештана њиховим говорима, довикивањима и објашњењима.

Уз сам магацин била је постављена вага, на којој се мјерило жито што им се раздавало, а раздјељно жито из већих врећа, одмјеравало, записивало и предавало једном по једном по реду како су долазили.

Члан комитета је вршио прозивку по списку, један што је стајао до њега дозивао је прозиване и када су један по један од прозиваних приступали, предавали су биљете што су им у комитету дали, те им се по њима одмјеравало жито и предавало.

Примљено жито они су сасипали у своје вреће, товарили на плећа и или их сами носили или су их преговаривали на коње и магарад и собом повели.

На све стране владала је ужасна граја, довикивање и врло жив разговор.

Онај што је служио за тумача, често се са појединима објашњавао.

Једнога је питао да ли има биљет:

— А ће биљет?

Нашто му је онај други одговарао, да има:

— Ком.

Другог је питао да ли товар може сам понјети:

— А мундеш ме чу вет?

На то је онај, осмјехујући се, одговарао:

— Мундем.

Трећег је упућивао кад му престане жига, да опет дође:

— Кур г ман-гон пран еја.

— По ни! — одзивао му се и прито тешики товар на плећа сагибајући се под њим.

А онда су се они, што су примили жито, гискали кроз густе редове осталијех и одмичали низ пространу подгоричку пјану....

Када смо се удаљили од ове вреве и више сусрели смо двије жене гдје су застале на сред улице и разговарају:

— А ником ту шипја? — питала је једну другу хоће ли право кући.

— Пош којим — одговарааа је друга. — Ком еле до пун.

Објашњавала је да има још посла.

— Пот прес! — довикивала јој прика кад се измакла дајући јој на знање, да ће је чекати, па да заједно иду.

— Мир! — одазивала се на то она.

А затим јој је прва опет довикнула да пожури и да не граје.

— Шпарт! Мосу ва по!

— Јо, јо...

А једна за другом промицале су порд нас жене натоварене житом, које ће им служити за исхрану њихове породице.

И то тако иде с дана у дан...

Подгорички комитет, састављен из најугледнијих грађана, ради живо и врло предаво. Од јутра до мрака је на послу и неуморно се стара, да што боље својој дужности одговори и да у што већој мјери потиштинама помогне.

Многи чланови комитета остављају и своје послове само да посао комитета не трпи уштрба и лавите се свима силама да што више припомогну општој ствари. Они на томе раде са великом вољом и пожртвовањем и не знају за умор.

Њихов је рад за сваку похвалу и њима се има много да захвали што се брита и старање за пребјегле арбанаске породице води у највећем реду.

Комитет је до сада у томе послу много умјешности показао и њихов рад изазивао дивљење.

Са скромним материјалним средствима, којима располаже, а које готово једино допавља добровољним прилозима и пожртвовањем Црногораца, комитет је и много вјештине и умјешности и духа показао. Већ толико вријеме он се стара за пострадале арбанаске породице — број је тај врло велики, јер износи неколико хиљада душа — размјешта их по приватним становама, брине се и пасти око њих и даје им издржавања. И тако, захваљујући њему и његову узорну и истрајну раду, све те многобројне пребјегле арбанаске породице нијесу никоме поједијно на терету, нити су изложени патњи и страдањима, ма да се и појединци, а особито они, код

којих су поједине породице арбанаске намјештене, добровољно и радо излажу за пострадале и потпوماжу их и са своје стране, често пута чак и на свој лични уштрб и суву штету своју, само да би што боље нашем традиционалном гостопримству одговорили. Од срца — срцу.

Све то показује да се сви наши према бјегуницима из Арбаније опходе с пуно пажње и љубави и да схваћају биједно стање њихово и криве борбе оних, што своје кости на крвавом разбојишту остављају за добро и напредак њихове несретне отаџбине и да су готови на све жртве само да олакшају тешко стање огољених и напуштених арбанаских породица, које су голе животе склониле у нашу земљу...

Побуна у Арбанији

У пошљедње вријеме све слабије стижу вијести из побуњених крајева Арбаније. То је због тога што се бојеви не воде више онако као до сада, а нарочито од како је војсци издата наредба, да обустави сваку акцију.

Према вијестима из званичних турских кругова, Султан је из Скопља наредио, да војска у побуњеним арбанаским крајевима обустави сваку даљу акцију, а тако исто да се побуњеници позову да се примире, обећавајући им, да им неће ништа учинити и да ће се заузети за њих како би се сви њихови праведни захтеви уважили. Уз то је стављена извјесна сума на расположење, која би се раздјелила свима оним Арбанасима, којима је штета нанесена како би се материјално потпомогли и омогућили им се да могу мирно живјети. У ту сврху, каже се, одређено је десет дана за примирје.

Из турског министарства иностраних дјела увијевају, да Турска сада предузима мирољубивост према Арбанасима ни под чијом пресијом, него од своје воље и уверава, да је још у почетку своје акције према Арбанасима мислила само да их учини нешкољивима, а не да их уништи. А што је војска напала куће и затирала све и оволике злуде чинила да је у побуњеним крајевима све опустошено, праве се невјешти!

Ову наглу промену у држању Турака према Арбанасима једини тумаче тиме, што је посредовање великих сила учинило, да Турци мирним путем обуставе крвопроточије и Арбанасе задовоље како би престао сваки даљи повод буне и нерета. Зато и очекују да ће за скадарског валну бити одређено какво погодно лице, које ће Арбанасима доду најњу почтунити и да ће из арбанаских редова одредити чиновнике за те крајеве. По другима, са чиме се и многи Арбанаси слажу, сва ова мирољубивост Турака потиче од тога што хоће, да пут Султанов по Мкедонији прође на миру и да би се Арбанаси заварали како би се примирили, да би их послије могли савладати. Нарочито је међу Арбанасима неповерење према Турцима од оног времена када им је Тургут-паша дао рок за споразумљивање и предају, на их прије

Мисли

Безумље не штеди чак ни најсјајније умове. Јер како би смо онда објаснили тежњу многих научних великана да уђу у танчине тајне природе?

Дици, што гоне коња јашући на штапу, а трчећи својим ногама, слични су они људи, који сами себе обмањују.

Многима народ служи за бусицу за којом прикривају своје личне сврхе.

Постојаност је само онда врлина кад има вишег одређеног циља.

Тражити од неба да не дажди, исто је што и тражити од ока да не сузи. Валси

тога рока напао и своју ријеч прекршио.

И како је војска сад обуставила сваку акцију, то су устаници сад прешли у офанзиву и нападају на њу. До сада их је војска нападала и гонила, а сада они војску нападају и гоне као у почетку побуне.

Нема дана а да устаници не нападну и на Етхем пашине колоне и на јужне трупе, што су под непосредним заповједништвом Тургут-паше. На тај начин борба се у побуњеним крајевима једнако води, истина, не онако силно као до сада, али је ипак крвава.

О Мирнитима се још ништа не чује. Они су се повукли у планинске крајеве и према њима се налази војска. Нити они сала ударају на војску, нити војска удара на њих, него тако чекају једни на друге; они се надају да ће војска поћи према њима у планине, а војска очекује, да се они сиђу и да ударе на њу.

Са Косова долазе вијести, да се и тамо појединачна арбанаска племена буне, али ти гласови не само што нијесу још потврђени, него се и не зна све шта се тамо ради. Сигурно је, да су и тамошња племена у покрету и да много не треба, да се дигну на оружје и започну акцију.

Из Цариграда јављају, да је за скадарског валну постављен државни секретар у министарству правде Махмуд Недин беј. Исто тако се јавља да је ријешено да се са устаницима поступи благо. Тако је већ наређено Тургут пашин, да изда на побуњенике проглас, у коме ће се побуњеницима дати 10 дана рока да се покоре уз амнестију. Овом приликом, обећава се, помиловани ће бити и вође устаника.

Најновије вијести, што их имамо из побуњених арбанаских крајева од наших нарочитих извјештача, ове су:

Борба у Селце

Подгорица, 1. јуна. — Јуче од саме зоре, па до мрака водила се очајничка борба између усташа и Етхем-пашине војске у Селце. Како су се усташе сконцентрисали из арбанаских племена: Хота Груда, Шаље, Кастрата и осталих сви у Селца, да поведу заједничку акцију про-

По забављеним општинама зетским на горепомнутим уговор, види се да је Стефан Црнојевић био господар циједе Зете, изузимајући градове у Доњој Зети и приморју.

Пошто умре Стефан Црнојевић, 1471. постао је господаром Горње Зете Иван син Стефанов¹⁾.

Иван Црнојевић је живио у великом пријатељству са владом млетачком, због чега је добио диплому од дужда млетачког Николе Марчео, те буде записан у латину књигу као млетачки владетели, у којој се назива: Magnificus et potens dominus Ivanus Cernojevich, dominus in partibus Xentae superioris ac Vojvoda noster, што би на српском језику значило: Великодични и моћни господин Иван Црнојевић, господар у странама горње Зете и наш војвода²⁾.

Године 1474. султан Мехмед II. пошле велику војску под беглербегом румелијским Сулејман пашом, која посвоји сву Арбанију и нападе на Скадар у почетку маја. Скадар је бранио млетачки капетан Антоније Доредан у савезу са Иваном Црнојевићем. Зетани су жестоко нападали турску војску око Скадра и отајали јој тапи. Пошто Сулејман остави 7000 своје војске на бојишту, одегуши од Скадра у подовини мјесца августа³⁾.

¹⁾ Ист. Цр. Горе Д. Милаковић стр. 62. валито 1471. оговори се над Зетомъ Иванъ бегъ Черноевичъ.

²⁾ Ист. Цр. Горе Д. Милаковић стр. 63. — ³⁾ Ист. Црне Горе Д. Милаковић стр. 62. — Campofoglio Veneto — Verifronti, Fatti Veneti.

ПОДЛИСТАК

Зашто Арнаути из Старе Србије и Скендерије бјеже од притиска своје владе у Краљевину Црну Гору (3)

Из Дубровника се Ђурађ поврати, те искривши се више Улици, пође у Србију¹⁾.

Посред своје смрти, која се збила 1427. год., Стефан Црнојевић постави себи за пошљединца Ђурађа Бранковића, а Зећани признаду за свог Господара Стефана Црнојевића, који за своју престоницу одреди Жабљак.

Под господарство Стефана Црнојевића спадала је сва Зета без градова у Доњој Зети, који су били у млетачким рукама, те је у друштву са својим шуром Скендербегом ратовао 24 године противу силне турске војске која је нападала на Арбанију.²⁾ Стефан Црнојевић био је и на састанку српских и арбанаских кнежева, које је позвао на скуп исти Скендербег у Бешу 28. марта 1444. год., гдје су са Стефаном били његова два сина Иван и Ђорђе. На истом је скупу био и Петар Шпан потомак Шпана Анђеловића господар од Дриништа са синовима Алекој, Божидаром, Вруом и Мирком.

¹⁾ Ист. Цр. Горе Д. Милаковић стр. 48. — ²⁾ Ист. Црне Горе Д. Милаковић стр. 95.

Стефан Црнојевић је учинио уговор са проводитором млетачке републике Иваном Болани у манастиру Врањани 6. септ. 1455. год. Уговор је написан на српском језику, а пренис тог уговора на талијанском језику налази се у архиву млетачком под овим насловом: Serie prima Documenti Vol I. Pag. 125. Prapri — 18. — 1455. Settembre 6. s. 51. t. У овом препису талијанском назива се Стефан Црнојевић »gran vojvoda Stefano Cernoy“, што на српски значи велики војвода Стефан Црнојевић. (Стефан је био син Црноја Падина владетелина из Горње Зете и зет Балшића. Он се противио Господару Ђурађу П. Балшићу за господарство над Горњом Зетом, са чега је и главом платио, а породица му била прогната из Зете и пошла у Јакин (Албону) на своја добра.

При склапању горњег уговора заступане су биле 52 општине или чете зетске, које су на исти пристаје биле, али су остале још многе општине, које нијесу хтјеле да пристају на речени уговор, јер је исти понижавао понос и независност Зете, премда се у уговору обећавало, да ће се и оне потписати и њихови потписи послати.

Ондје износио пријение имена оних зетских општина, које су се потписале на поменутом уговору, а које се још налазе на земљишту што Турској припада, и распорштрта су од дна Доње Зете, па до садањих

гралица Црне Горе и то у Доњој Зети: 1. Lixeni, 2. Cruessi, у приморју Дукађина, 3. Bexichi, 4. Nelmica, 5. Jiesta у Задрини, 6. Katharichy, 7. Busati, 8. Brannovich, 9. Bachsi, 10. Luiri, између Дрима и Бојане до Мора, 11. Draghigue, 12. Juaini, 13. Cureci (близу Горине у Анамале), 14. Spataru на Дриму сиром Дивља, 1. Albanesi, у Крајини близу Скадра, 16. Gervirhi, 17. Chechei, 18. Lubica, по међу Скадром и Кастратима, II У горњој Зети: 1. Hoteni (Хоти), 2. Mararagusi (Мараруги), 3. Grude, 4. Tugomiri (у Кастратима), 5. Nichusi, (Никши у Климентима), 6. Hinosi (Диноши), 7. Vlaze (код Врапа у Доњ. Зети), 8. Spitahe (Спитачи), 9. Golubovchi код Спича. Ондје свега има 26 општина, то јест половина од потписаних на уговору; остала половина припада данашњој Црној Гори.

Према историји, Балшићи су владали цијелом Зетом и дијелом Арбаније. Они су и тамо налазили већи дио свог народа уз себи, али куда су биле границе међу Зетом и Арбанијом није означено, само се зна да Дукађин није спадао у Арбанију и имао је своје господаре. Јесу ли господари Дукађина звани од Балшића, и ако су, кад су се одвојили, и то још није познато, али је познато, да народ у Дукађину и Задрини одржава и данас потпуно српске обичаје, а легло њих никако.

тив Етхем-пашине војске, то су у јуче-
рашњој борби јуначки отпор давали не-
пријатељу своје тако, да су, уз толико
срушених непријатеља на бојној пољани,
успјели и одујети већи број маузерових
пушака. Немамо сасвим подробних из-
вештаја о самом развоју ове борбе, али
имамо истину пред очима, да су Арба-
наси јуче изашли као побједници у овом
јуначком окршају.

Подгорица, 1. јуна. — Јуче је био
жешћи бој око Селца, који се свршио у
корист устаника, јер су они успјели да
не само потисну турску војску, него и да
поубијају многе низаме, те су се тако до-
грабили њихових пушака.

Сви устани арбанаски: Кастрати, Хоти,
Груди и Клименти налазе се више Кли-
мената и предузели су заједничку акцију.

Топ и пушка тамо пуца сваког дана
готово без прекида.

Вијести из Скадра

Подгорица, 2. јуна. — Јако је инте-
ресантно то што се овдје као истинито
прича, да су власти у Скадру забранили
продају сваке хране и хљеба свима се-
љацима из околине без разлике, и ако
су то села која нијесу ни помишљала на
буњу, те пошто је година и тамо гладна,
народ се ставио на великој муци. Турска
посла!

Турска војска као да се размеће угар-
ком. Она кад уђе у које напуштено село,
не погори одмах све куће, него то чини
за неколико дана, ваљда би хтјела тим
да представи како сваком даном пости-
жавају успјехе.

Један ратник прича да им војска уни-
штава усјеје, воће па и саму шуму. „Вук
лаку мијења, ма ђуд никад“.

Сукоб у Тафу

Плавница, 2. јуна. — Једна патрола
од 30 људи, вођена једним јузбашом, у
којој су били измијешани аскери са до-
бровољцима, улегла је у католичко сеоце
Тафу и ту по кућама отимала храну.
Поред притиска, којег су за храну чи-
нили, силовали су женске и поломили
неколико крстова на католичком гробљу.
Шаљани, наљућени овим нечовјечним по-
ступком, устану на оружје, те између њих
и патроле развије се крвав бој.

За вријеме боја Турци из села Сом
помагали су патроли, али и поред тога
Тафани су патролу и Сомоћане примор-
вали да напусте Тафу и убили им: 3
аскера, 2 Сомоћанина и 1 добровољац;
затим су их Шаљани протјерали мимо
Сом, а у Сому су запаљили пет кућа и
цамију.

Стање у Скадру

Плавница, 2. јуна. — Становништво
скадарско како који дан тако све већма
страхује; како за живот тако и за имање
они нијесу сигурни. Назад неки дан ди-
гла се улична руља да иде у помоћ вој-
сци око Селце. Кад су били на изласку
вароши, сретну два брата католика, који
су носили рибу да продају у варош. Не-
колицина из руље одвоје се вичући: „Псе
ме шку пошкон ме лифту атје кур јон
анимџ тмиј кту“. (Што да идемо тамо
да се бијемо, кад нам ево крвника овдје?)
И млађег од њих закољу а старијег
свега разнесу пушкама.

Године 1478. Султан Мехмед II. пође
главом са војском на Скадар, кога је Иван
Пријевић бранио у савезу са млетачком ре-
публиком. Рајарен на Ивана, Султан пошља
војску, која му нападне државу, опљачка је
и освоји етолични град Жабљак.¹⁾ По смрти
султана Мехмеда мјесеца маја 1481. године
Иван Пријевић нападне Жабљак и престома
та Турекој.²⁾

Пошто Млачићи 1479. предадоше Скадар
Турцима, они завладаше и са свом око-
лином. Год. 1482. напади на осамљеног
Ивана Пријевића; поново му освоје престо-
ницу Жабљак и сву родну Зету с њеном
околином. Тада Ивану не остаде друго, већ
се абјегне са својим јунацима у луте крше-
ве, к западу горње Зете изнад Јадранскога
Мора.

Пете године Иван ограничи своју узану
државицу од југа и запада и то овако: са
врх Сутормана предазила је границу на Три
Горе, даље на Тројицу Брчело, другу Тро-
јицу (изнад Подгорице) и Спјежину, затим
преко Куде и Јастиније слазила је у ријеку
на Три Врела и Јадранско Море, одакле је
предавала на св. Тому. Бабин впр. врт у
сред будванског поља, па се пењала на воду
Топлице, па Костаницу и слазила у море на
Јад. Даље је обрћала морем око Грбља до

¹⁾ Ист. Црне Горе Д. Милаковић стр. 92. —
Laudig T. III. г. 249, 252.

²⁾ Ист. Цр. Горе Д. Милаковић стр. 63. —
Campidoglio Veneto.

Овакве и сличне овијема ријечи могу
се чути свакодневно у Скадру и природ-
на је ствар да скадарско становништво
сјем Турака мора страховати.

Капетан Марк (Петар) одведен је оно-
вечери из скадарског затвора а гдје —
не зна се.

Он је ближи рођак Пренк-паше од Ми-
ридите, те турске власти имају на њега
велико подозрење.

Бојеви, потпора и бјегство

Подгорица, 2. јуна. — Јуче су се води-
ли омањи окршаји између Етхем-пашине
војске и усташа и то на: Селци, Гребену
и још неким положајима, које посједају
Турци. Такођер је и цијеле прошле но-
ћи било препуцавање између једних и
других.

Осам добровољаца из Италије прешло
је јуче међу устанике арбанаске да
пруже своју скромну помоћ оном муче-
ничком хришћанском народу, којему се
душа превија у ужасној борби гледајући
како Европа немилосрдно и хладнокрвно
посматра уништење њихове вјере, крста
и слободе.

Синоћ су пак прешли преко границе
и стигли у Подгорицу осам низама из
Тузи. Узрок је бјегства свакодневна сви-
репост, која се над њима вршила од
стране старјешина. Ови низами причају
да се у пошљедње вријеме осјетио и
недостатак у исхрани војске.

Борба на ријеци Фани

Плавница, 3. јуна. — Јуче су два ба-
гаљона турске војске напала на Мири-
дите, који се налазе у планинама. Бој се
водио на ријеци Фани. Настајање вој-
ске, да устанике миридитске отисну остало
је безуспјешно, јер су Миридита на војску
наваљивали свом жестином и натјерали
је, да се са висова повуче и одступи са
знатним губитцима.

Опсада морске обале

Улцињ, 3. јуна. — Торпиљер турски
„Беркисатвет“ налази се већ у Сан Ђо-
вани ди Медун са још два друга торпи-
љера. Исто тако очекује се из Цариграда
још један торпиљер.

Телеграфски саобраћај, који је раније
био прекинут, поново је успостављен.

Акција устаника

Подгорица, 3. јуна. — Као и ронадне
тако су и јуче вршени непрекидни али
омањи напади на положајима око Се-
лца. Етхем-паша је застао и ни уколико не
напредује, а и тешко ће, јер су устаници
одлучни не напуштају већ се упорно бра-
нити више сада него икад, тим прије што
имају згодне положаје за одбрану.

Јуче око 6 сати продирали су устаници
између кордона Тургут-пашине војске и
нападали је. Војска их је гађала митра-
љезом и топом испред већ порушене
грађевинске цркве, али без икаквог ус-
пјеха.

Синоћ су пребјегла још четири низама
из Тузи, а у изгледу је, како они причају,
да ће још многи пребјећи. Невоља их на
то гони, а она све чини. Ови низами
причају, да је Тургут-паша веома забри-
нут и озлојеђен, јер је приморан од
своје војске слати на Миридита.

Богова, на поред Ђељенића слазила на Со-
лава и обалом до Сланице, одакле се преко
Брда пење код цркве св. Тројице у Чип-
Кам, даље предазила је на Мокру Плочу,
Шуцли камен и Брштанову греду ниже Кам-
ћела (под тврђавом которском); затим редом
у Дебели ками, Јазавичеву главицу, Шуцлу
стијену, Мидину каменцу, Черти Крш, Ан-
дријану уљину, па стијену у Червену напрат,
Доње Челоподе, код Иваншине Вукова дијела,
у главину код Црквине, у дно Ђељенића и
путем који води ка Студенцу Ораховцу, а
одатле у ријеку у дно Дугога Мета гдје се
завршује.

И Горње границе потписују и тврде ос-
мина властеле которске и двојица будванске.¹⁾

Пошто Иван Пријевић одреди себи за пре-
стоницу Цетиње 1484. год. он ту оград
свој двор и манастир гдје пренесе столицу
митрополије зетске из манастира у Крајини.²⁾

Док је Иван Пријевић био господар Гор-
ње Зете граница јој је према Доњој Зети
полазила са врх Велих Планина (Проклетије)
низ Суви Поток с оцу страпу Кастрата до
Скадарског Језера; даље преко Крајине шестан-
ске прелазила је на Каленички мост иза Мр-
којевића.

¹⁾ Ист. Црне Горе С. Милутиновића стр. 1911.
Крус. на Цет. коп. у арх. которској.

²⁾ Ист. Цр. Горе Д. Милаковић стр. 65, 66. —
Љетопис пригорски, С. Милутиновића стр. 5. —
Данас је доказано да је митрополија зетска била
у ман. у Крајини а не у Вранини.

Турска војска

Плавница, 3. јуна. — У Скадру се о-
чекује да кроз осам дана преко Сан-Ђовани
ди Медуе дође силна војска тако, да ће
број војника у побуњеним крајевима из-
носити 80000. Како је и на Косову ве-
лики број војске, то се рачуна да ће се
око Црне Горе налазити око 110.000 тур-
ске војске.

Освећење водовода на Ријеци

— Отварање и освећење водовода — Здравце,
поздрав и народно весеље — Долазак Краља
Господара — Њихова Величанства на чесми.

Ријека, 1. јуна

Водовод Краљице Милене на Ријеци
отворен је на свечан начин од Духовима.
И ако је било кишевито вријеме, то све-
чаности није ништа сметало, као год што
није ни мало умањило приступност народа
из мјеста и околине, који је дошао са
командирима ријечко-љешанске бригаде
на челу.

По утаначеном церемонијалу најприје
се пошло на благодарење, које је одр-
жано у цркви св. Николаја на Ободу.
Благодарењу је присуствовало све окуп-
љено чиновништво и грађанство као и
народ из околине. Послије одржаног
благодарења сишло се на Ријеку, гдје је
око чесме водовода сакупљени народ из
вароши Ријеке као и из околине, на челу
својих главара дошао и ту је свештеник
Јовићевић освештао водицу и извршио
водосвећење, које је попраћено бурним
клицањем: Живјела Краљица Милене! Жи-
вјела!

Послије тога била је у кафани „Обод“,
ушљед слабог времена, приређена трпеза
са богатом закуском, а како је било
много свијета, међу којима је био и зна-
тан број госпођа из вароши, то вас тај
свијет није могао стати у том локалу већ
се размјестио и у другој кафани, у којој
је такође била приређена трпеза.

Том приликом је председник г. Кра-
љевић, напио за здравље Њ. В. Краљице
Милене, истакнувши у главном два
добра, која је Она учинила за варош
Ријеку, међу којима као највеће спада
овај водовод. Здравца је саслушана
стојећи и попраћена клицањем: Живјела
Краљица Милене! Живјела наша највећа
добротворка! За тим је г. председник
Краљевић прочитао двије телеграфске
захвалности, које су упућене Њиховим
Величанствима.

Телеграм упућен Њ. В. Краљици Ми-
лени на Цетиње гласи:

„Грађани вароши Ријеке сматрају се
срећнима, што имају част у тренутку
свечаног отварања водовода подастрити
Вашем Величанству у најдубљој по-
корности најпознију захвалност за нај-
битнији услов здравих хигијенских пого-
даба свога опстанка.

„Као за све и сваком приликом, тако
и у овом моменту срећни смо, што мо-
жемо једино неисцрпној пажњи Вашег
богатог милосрђа бити захвални, да је
нездрава вода наше вароши замијењена
планинским студенцом, који у овом часу
отварамо.

„Уз многобројне споменике милосрђа,
које је разасула код нас и по цијелом
народу родитељска брига Народне Мајке,
биће и овај водовод апостол народне
вјере у Вас и срећу с Вама.

Ове су границе сачуване по предању до
дана данашњег, и до њих се сматра Иван-
беговина г. ј. држава Иванбег Пријевића.

Послије пада Жабљака и околних равница
Горње Зете, ужа граница Ивана Пријевића
према Турекој полазила је са врх Јопца (Су-
торман) на Голић, Радуш, Скадарским Језе-
ром иза Врањине на испред Жабљака и покрај
Горњег Блата се хватала ријеке Ситнице;
даље овом ријеком и њеном притоком Цркв-
ином прелазила је на ријеку Сушницу и из-
лазила на Гарач и даље врховима на Лигулар
до херцеговачке границе, а даље негом.

Иван Пријевић прозвао у народу Иван-
бег. умро је на Цетињу 1490. год.¹⁾ По-
слије смрти његове, син му Ђорђе владао је
очинском државом до 1499. год. и даље није
могао, те остави власт свијетску на Митро-
политу да исти буде и Господар.²⁾

Државица Пријевића прозване се за тим
— **Црна Гора**, а цијела Стара Зета —
Скендерија, те и патријарх српски титу-
ловане митрополита цетињског при посвећа-
вању — **Митрополитом скендериским**.

Када је патријарх српски Арсеније При-
јевић у Сечују посветио и прозвиео владика
Данила Петровића за митрополита у мјесецу
мају 1700. год., назвао је његову епархију

¹⁾ Ист. Црне Горе Д. Милаковић стр. 67. —
Campidoglio Veneto.

²⁾ Ист. Црне Горе Д. Милаковић страна 70. —
Митрополит ср. скенд. и приморски Петар Петро-
вић Голић.

„Молимо Вас, да изволите примити уз
нашу најпознију благодарност и наше
најскромније жеље за дуг и срећан жи-
вот Вашег Величанства“.

Друга захвалност, што је упућена Њ. В.
Краљу Господару на Цетиње, гласи:

„Послије одржаног благодарења за дуг
и срећан живот Њеног Величанства Кра-
љице Милене, Народне Мајке, присту-
пљено је свечаном отварању водовода,
који је довршен, ушљед чега грађани
вароши Ријеке подносе и Вама, Узвише-
ни Господару, најпознију захвалност
на оваком богатом дару од стране Ње-
ног Величанства, молећи свемогућег да
дугу поживите здраво и срећно. Дај Бо-
же, да скорим временом под Вашом
златном и правичном Круном прослави-
мо ослобођење подарљивог Српства
„Онам“, онамо“.... гдје Ваше праведно
срце буде жељело.

„Из препуних груди радости и одано-
сти кличемо:

„Живјео Њ. В. Краљ, Господар!

„Живио Узвишени Владајући Дом!“

Оба ова телеграма испред грађана ва-
роши Ријеке упутио је председник општи-
не г. Петар Краљевић.

Обје телеграфске захвалности саслу-
шане су стојећи и на завршетку попра-
ћене клицањем: живјели!

Такође, послје овога, г. председник
општине у име грађанства захвалио је
присутним војничким главарима као и
војницима ријечке нахије на указану нов-
чану помоћ за копање канала водовода.

Истовремено г. бригадир сардар Кусо-
вац упутио је у име ријечке нахије Њ.
В. Краљици Милене телеграфску захвал-
ност за овај водовод.

За вријеме док су гости сједјели за бо-
гатом трпезом настало је опште весеље
(играње и пјевање), те и ако је силна
киша плускала опет омладини није сме-
тало, већ су пред гостионицом и каваном
ухватили зетско коло, у којему су
биле и госпође из вароши, а коло је за-
водио наш вриједни председник општи-
не, те тако се пјевало и веселило скоро
до подна.

Послије подне окупљена момчадија из
вароши наставила је игру и пјевање до
саме ноћи.

Други дан — 30. маја — око 5 сати по
подне дошао је на Ријеку Њ. В. Краљ
Господар у пратњи бригадира г. Јанка
Вукотића и г. Ј. Мијушковића и при-
уласку у варош на поглед главне чесме
водовода, који са својим водоскоком
избацио воду у висини до 20 метара, Њ.
В. Краљ Господар са својом пратњом
изашао је из аутомобила а дочекао га
председник општине г. Краљевић са гра-
ђанством и окупљеним народом из око-
лине, који се у варош био десно, бур-
ним клицањем. Њ. В. Краљ пришао је
к чесми изговориши: „Да Бог да са
срећом“, прекрстио се и пио воде, када
се на све стране захорило живо! По-
слије је подуже прегледао воду и пре-
ко г. председника општине распитивао
се о долажењу количине исте, па се за
тим повратио своје аутомобилу и про-
дужио даље. При поласку такође на-
стало је бурно клицање живо! Истога
дана по одласку Њ. В. Краља момчади-
ја из вароши наставила је играње и пје-
вање скоро до саме ноћи.

Трећи дан — 31. маја — дошао су на
Ријеку Њихова Величанства Краљ и Кра-

у синџелији: «више имѣиу іерархију глагољу
скендеринскую» и најбројно у истој гра-
дове Бар, Скадар, Улцињ, Подгорицу и Жаб-
љак. По пријег градова и њихових околнина
помиње Црну Гору и Приморје¹⁾.

Исто понавља патријарх српски Атанасије
Гавриловић 1750. г. 22. августа у Био-
граду у синџелији митрополита Василије Пе-
тровића синонца владике Данила²⁾: Еште же
синодално потписуемъ сему митрополиту Кириј
Василију Скендерискому и Приморскому ти-
тулу да естѣ и Егзархъ Сѣбишаго Оропа
Пекскаго Патријархи Славено-сербскија; даље
у истој синџелији се назива и владика Саво
митрополитом скендеријским, а и владика
Петар I. Свети обично се потписивао: «Ми-
трополит пригорски, скендеријски и примор-
ски», које земље и сачињавају стару српску
Зету.

Горњој Зети, којом је владао Господар
Иван Пријевић, припадају још племена:
Хоти, Груди, Клементи, Кастрати и Шкери,
који су иза данашњих граница Црне Горе.
Јод ових племена постоји још жива усмјена
да су били са Црном Гором под Иваном При-
јевићем, а тако и Крајина Шестанска.
Пријевићи и барска околнина. (Пријевићи
са барском околином једини су крајеви што
сачувале српски језик).

(Свршиће се).

¹⁾ Ист. Црне Горе С. Милутиновић стр. 31, 32.
²⁾ Ист. Црне Горе С. Милутиновић стр. 79, 80.

лица; Њ. Кр. В. Књаз Петар, Књагиња Наталија, Књагиња Ксенија и Вјера, као и г. пуковник Константиновић са господом, и одсјели у свој зимски двор у Њесковачу. Пошто су се тамо одморили, дошли су доцније код главне чесме водова, гдје их је чекао г. председник општине са грађанством и окупљеним народом из околине. При доласку код чесме настало је силно клицање живјели! и г. председник пришао је аутомобилу, у коме је био Њ. В. Краљ, дочекао га при изласку, па онда другом аутомобилу, у коме је била Њ. В. Краљица, те и њу при изласку дочекао, а такође и Њихова Кр. Височанства, као и г. Константиновића са господом. Када су пришли к чесми прегледали су воду и њену количину, те је окупљени народ непрестано клицао живјели; а нарочито кад је Њ. В. Краљица Милена узела напуњену чашу воде и пила, претходно изговарајући „да буде сретно“, захорило се на све стране живјели!

Пошто су прегледали воду приступили су Њиховим Величанствима и госпође из вароши, које су са грађанством ради дочека биле дошле, па су затим Њихова Величанства повратили се и сјели у своје аутомобиле, а тако и Њихова Краљевска Височанства као и г. Константиновић са господом и отпутовали пут Цетиња, те је и при одласку настало непрестано клицање живјели!

Заиста можемо се сматрати срећнима са овако богатим даром, у чему нам лежи једини спас с погледом на здравственост, те једино имамо благодарили нашој великој добротворки Краљици Милени, као и Њ. В. Краљу Господару, те им кличемо: да дуго година поживе здраво и срећно. Речена вода је као најбоља, што се још данас може осјетити, те се засигурно надамо, да ће се њоме потпуно уклонити болијест, која је од нездраве воде у овој вароши већином долазила.

Становништво ријечко колико је исту воду с нестрпљењем очекивало, тек се чесма отворила, и не чекајући док се цијеви исперу, почело се нагло служити истом водом, а тако исто и путници, али је ипак чиста вода долазила, јер чесма се није затварала, како би се цијеви што прије испирале.

Пошто водовод има назив Краљице Милене, то ће на чесми бити урезано на мермерној плочи њено име и 1910. год., као успомена на јубиларну годину и прославе педесетогодишнице златнога пира Њихових Величанстава, те је народ већ сада зове „Краљичина вода“.

И овога пута г. председник Краљевић освједочио је своју ревност и хитрину у служби, јер му заиста и пристајаше, дочекујући, обавјештавајући и испраћајући Њихова Величанства.

Тако је општина ријечка на свечан начин прославила ову до данас — с погледом на здравственост — јединствену своју славу.

Кратке вијести

Двобој председника и сенатора. Ушљед чисто личног сукоба у сједници сената, председник шпанског министарства Каналеже и Маркиз Портога, сенатор и бивши председник мадрирске општине, измјенили су свједоке који имају да донесу ријешење о двобоју.

Погинуо гувернер. Из Мексике је стигла вијест, да је Дијегоредо Синалос, гувернер убијен 31. маја по новом.

Распуштање чета у Мексику. Нови председник републике Мексико Де ла Бара одлучио је одмах распустити све револуционарне чете. Трошкови рата рачунају се на 20 милиона долара, штета странаца 2 милиона. Држава има у свему 62 милиона готова новца. Од тога је 16 милиона у енглеској банци.

Несрећа код водова. Кров водоводнога резервоара у Апулији ненадно се срушио и затрпао 12 особа. Осам особа је одмах умрло.

Врућина у Паризу. У Паризу влада већ неколико дана ужасна врућина. Од сунчанице је већ умрло више особа.

Револуција у Китају. Из Пекинга се јавља, да је антидинастички покрет већ заузео под предвођењем принца Сенан-Каи Вена велике размере. Револуционарци имају сакупљених већ 40.000 пјешака и 8000 редовне војске, те имају лозинку: Смрт манџурској династији, Азија Азијатима, пријатељство Јапанцима.

Серум против туберкулозе. Лондонски лекар др. Оризд изумио је серум против туберкулозе и каже се, да су врло успјешни резултати. Серум је пријављен за патент, а онда ће се јавности предати.

Представник мароканског султана. Листови доносе да је енглеска влада преко свога амбасадора Бертија извјестила мароканског министра Ел Мокрија,

који се сада бави у Паризу, а који има мисију да присуствује светковини крунисања краљева у Лондону, као представник Мулеј Хафидов, да присуство при тој светковини мароканске депутације не би нимало било енглезима пријатно, због нечовјечности коју је мекала Шерифова показала према жени и дјечи, што се сматра као срамно за султанову владу. Бојати се, да јавно мишљење у енглеској не дочека рђаво представнике Хафидове.

Устанак у Мексику. Усташе су заузели град Тореон. О овом заузећу приповиједају се грозне ствари. Нијемац Стерман, гостионичар је објешен, кинески неки банкар је вучен по улицама, док није издахнуо, више Американа и влади оданих Месиканаца је убијено. Осим тога је убијено 70 Јапанаца и 12 Шпањолаца.

Талијански добровољци. У Италији је обавила полиција више преметачина у приватним становима и то већином код познатих републиканаца, који су били под сумњом, да су агитирали за обавишање добровољаца у Арбанију. Међу осталима је обављена преметачина и код унука Гарибалдијевога Гамиса, али је остала без успјеха.

Дневник

Свечана аудијенција. Његово Величанство Краљ примио је данас прије подне у свечаној аудијенцији г. дра Мих. Гавриловића, новонаименованог српског посланика при нашем Двору. Пријем је био топао, а говори, измијењани између Краља и г. српског посланика, били су братски и срдчни.

Вечера у Двору. Његово Величанство Краљ даје вечерас у Двору свечану вечеру у част француског посланика. На вечеру је позвано више наших великодостојника.

О Краљевим пјесничким дјелима. У берлинском листу „Фосове Новине“ (Vossische Zeitung) у фељтонима је објављен повећи рад из пера г. Миленка Симоновића, наставника цетињске гимназије, под натписом: „Краљ Никола као пјесник.“ Колико је поменути рад г. Симоновића одличан, свједочи чињеница, да је објављен у једном тако старом („Фосове Новине“ основане су 1704. године) и угледном њемачком листу, у којем су позоришне реферате некада писали и Шилер и Лесинг. Берлински стручни књижевни лист „Das litterarische Echo“ донио је о раду г. Симоновића похвалан реферат, а у великоме талијанском листу „Giornale d' Italia“ рад г. Симоновића изашао је у цјелини преведен на талијански језик. За сваку је похвалу оваква ревност једнога наставника наше гимназије, који поред своје редовне дужности стиже да на тако лијеп начин, са пером у руци, у штампи великих народа чини услугу угледу и гласу српске земље, којој служи.

Велика забава. У очи рођендана Њ. Кр. В. Краљевића Нашљедника 16. ов. м. прво црквено пјевачко друштво „Његош“ приређује у Зетском Дому велику забаву с играчком. С погледом на то у чију част друштво ову забаву приређује, као што ће ово бити пошљедња забава у овој сезони, друштво је предузело све и учиниће многе нарочите припреме да ова забава што боље и сјајније испадне. Под надзором свога високог покровитеља Њ. Кр. В. Књаза Петра друштво је за ову забаву приредило нарочити одабран и сасвијем нов програм. Друштвени хор ће пјевати сасвијем нове и одабране пјесме за које већ држи свакодневно пробае. Сјем друштвеног хора у концертном ће дијелу бити и г-ђа Мара Вучићевић, чланица Н. Позоришта, која ће, уз пратњу гласовира, пјевати једну одабрану пјесму, а г. Стефановић, члан Н. Позоришта декламоваће нарочиту декламацију, као што ће и војна

музика концертovati. Исто тако предузете су све потребне припреме и да игранка испадне што боље, као што ће се за вријеме одмора уредити и бифе. На забаву ће имати приступа само позвани тако, да ће се и с те стране учинити све да ова пошљедња забава у овој сезони што боље и сјајније испадне. Детаљан програм ове забаве донијећемо у идућем броју, када ћемо и саопштити шта је све учињено за ову забаву, која ће, несумњиво, бити једна од најбољих забава што су се до сада давале.

За нејач из Арбаније. Г-ђица Едит Дурхам, списатељка из Енглеске, која је овијех дана била међу побуњеницима и сада се повратила у Подгорицу, до сада је за нејач из Арбаније приложила 552 перпера комитету и то у име Сир Ропера Поркингтона 4 лире штерлинга, 96 перпера, Мис Кори 10 лира штерлинга, 240 перпера, Мр. Кране 5 наполеона, 96 перпера и за себе 5 лира штерлинга, 120 перп. Уз то је г-ђица Дурхам и у Тријепчи раздјелила сада сто перпера.

Нова брошура. Данас је изашла из штампе брошура „Поступак за кривична дјела у званичној дужности“, од г. Јована С. Пламенца. Брошури је цијена 60 пара.

Књиговезачка школа и радионица. Друштво за потпомагање заната и трговине у Црној Гори уступило је Књижари Мартиновића и Иванишевића на Цетињу своју књиговезницу под закуп, а да и на даље остане друштвена својина. Тако ће ова установа и на даље продужити рад у истом правцу под руководством поменуте књижаре, која је дала најбоље гаранције да ће одговарати и условима друштва и потребама заинтересованих.

Избори у Боки. Јуче су у Боки вршени избори посланика за царевинско вијеће. Била су два кандидата: др. Божа Вукотић и др. Рудолф Сарделит. Изабран је Вукотић са 700 гласова већине.

Администрација нашега листа. Управа администрације „Цетињског Вјесника“ и сви послови, који се односе на администрацију, од јуче су пренесени у Зетски Дом. Зато молимо поштоване наше читаоце и све пријатеље нашега листа, да се за све послове, који се тичу администрације (претплата, огласи, продаја листа на број и т. д), обраћају искључиво тамо, а све пошиљке, које се односе на администрацију ради лакше краткоће могу једноставно адресирати: „Администрација Цет. Вјесника“, док рукописе и све што односи на уредништво ваља упућивати на адресу „Уредништву Цетињског Вјесника“.

Ради читалаца на Цетињу, који желе лист куповати на број, јављамо да се „Цет. Вјесник“ продаје на број: у књижарама *Калуђеровића* и *Рајнвајна*, и у кафани *Марка Турчића* и радњи *Васа Радовановића*. У Подгорици се „Вјесник“ може купити на број у књижари *К. Стањића*.

Позориште. Вечерас се даје *Јесењи маневар*, водвиљ с пјевањем у три чина од Бакоњића, музика од Емериха Калманиа. Пјесме прати на гласовиру г. Алекса Ивановић.

Из полиције. На путу код олд. француске легације нађена је 2. ов. мјес. једна сребрна дуванска кутија. Власник нека се пријави обласној управи, код које се иста налази.

Вријеме. Послије великих пљускова од прошле недјеље изведрило се и почео је дувати прави зимски сјеверни вјетар, који је донио приличну студен.

И на страни је свуда рђаво вријеме. По Чешкој и Галицији пао је снијег. У Хрватској и Босни бјеге овијех дана града.

Изгледни на принос од овогодишње жетве нијесу повољни.

Разне вијести

Португалска влада издала је налог за хапшење 32 свештеника, који су на дан избора са проповиједаонице агитирали против републике. Монархистички покрет је на неко вријеме пригњечен ушљед резултата избора.

5⁰ ЈЕФТИНИЈЕ

Од први јуна о. г. лиферијем мојим муштеријама све врсте фишена — патрона за револвере и ловачке пушке, а

1 ПЕРПЕР

јевтиније на сваки мац играћих карата од одсадашњих цијена.

Видо Н. Мартиновић

— ЦЕТИЊЕ —

1-8

Дајем под офит солидно уређени стан са три одељења, магазином, тежом и засебном авлијом.

У свим одељењима смјештено је електрично освјетљење, као и телефон.

За услове обратите се **Миловану Сачићу**, иначе потписатој:

Милица удова Сачић.
Цетиње.

1,2

43-50

НАЈВЕЋА ТВОРИЦА И ТРГОВИНА СРП. ПРАВ. ЦРКВ. УТВАРИ НИКОЛЕ ИВКОВИЋА у НОВОМ САДУ

Позната је да нема конкуренције, у јефтиним ценама, а још мање усавршено доброј изради црквених утвари, а све ово још надмашује моје огромно

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ

Одежда, литија, неба, барјака, крстова, кандила, полијелеја (ћока), плаштаница, кивота, свећњака, путира, пјетохљебница и икона у свима могућим врстама за цркве, домове и т. д. све што у ову струку спада. Иконе се израђују тачно по плану на потпуно задовољство мојих пенених муштерија. У плановима имам велики избор.

Свештеничке хаљине израђујем сасвим тачно и добро, то јамчи моја дугогодишња пракса. Шешира, камислава и појасева имам увек највећи избор.

НАРУЧБИНЕ ВРШИМ ТАЧНО И ОДМАХ

Адреса за писма и наручбе: Nikola Ivkovic, Ujvidek (Novi Sad)

18-20